กรมพัฒนาที่ดิน
เลขที่ ๑๑๑๒๒
วันที่ ๒๒ ๑๑ ๒๑
เวลา ๑๔.๕๐ น.

ด่วน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ กลุ่มติดตามและประเมินผล โทร ๐๒-๖๒๙-๙๐๕๗ , ๓๙๓

ที่ กษ ๐๒๑๒/ ๑๓๕๔ **วันที่** ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง การดำเนินการต่อเนื่องตามมติที่ประชุมคณะทำงานติดตามงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรียน อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

ด้วยการในการประชุมคณะทำงานติดตามงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายอภินันท์ ชื่อธานุวงศ์) เป็นประธาน ที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ยกร่างหนังสือให้ประธานคณะทำงานฯ ลงนามถึงอธิบดีแต่ละหน่วยงาน เพื่อพิจารณานำประเด็นที่มอบหมาย และประเด็นข้อคิดเห็นที่ได้จากการประชุมคณะทำงานแต่ละครั้งไปประกอบการพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ในการประชุมคณะทำงานฯ ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑ มีประเด็นที่มอบหมาย และประเด็นข้อคิดเห็นสำคัญที่ได้จากการประชุม สรุปได้ ดังนี้

ประเด็นมอบหมาย/ข้อคิดเห็นของที่ประชุม	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑. โครงการเกษตรอินทรีย์ ขอให้เพิ่มการให้ความสำคัญกับเครือข่ายหมอดินอาสาให้มีการเชื่อมโยงงานของ กษ. กับเครือข่ายชาวบ้านในพื้นที่ เพื่อให้เครือข่ายชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดี	วก./พด.
๒. ให้ กสก. จัดทำข้อมูลผลการดำเนินการโครงการส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าและการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงาน ปี ๒๕๖๑ เสนอต่อ รมว. กษ. โดยผ่าน รมช. กษ. (นายลักษณ์ วจนานวัช)	กสก.
๓. บริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-map) ๑) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรที่เหมาะสมอาจจะต้องศึกษาวิเคราะห์และกำหนดเป็นแผนดำเนินงานจากส่วนกลางโดยจัดให้มีปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนอย่างเต็มที่ ๒) ควรพิจารณาเพิ่มเติมการใช้เครื่องมือในมิติด้านสังคมร่วมด้วย เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของเครือข่ายเกษตรกรหรือประชาสังคม ๓) ควรมีการใช้เครือข่ายหมอดินอาสาในแต่ละพื้นที่ เข้ามาช่วยในการขับเคลื่อนโครงการฯ และขอให้เพิ่มการใช้ประโยชน์จากชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (Test Kits) ให้มากขึ้น ซึ่งควรจะแจกจ่ายไปยังสหกรณ์การเกษตรและหมอดินอาสาทั่วประเทศ ๔) การจัดลำดับเนื้อหาการนำเสนอผลการดำเนินงานโครงการการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) อาจเริ่มจากเป้าหมายผลการดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน (หากมี)	พด.
๔. การพัฒนาสถาบันเกษตรกรรูปแบบประชารัฐ ๑) ขอให้มีการจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล Supply Chain ให้มีความชัดเจนตั้งแต่ระดับฟาร์มจนกระทั่งปลายทาง เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับแหล่งที่มาของผลผลิต ๒) ในขั้นตอนการดำเนินโครงการ ซึ่งมีการวิเคราะห์ศักยภาพสหกรณ์แต่ละแห่ง ขอให้มีการวิเคราะห์อย่างรอบด้าน เช่น วิเคราะห์หาจุดอ่อนตั้งแต่กระบวนงานและคน ๓) ในการนำเสนอผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมผู้บริหารระดับสูงของ กษ. ขอให้ กสส.	กสส.

สำนักอธิบดี
เลขที่รับ ๑๙๒๒๐
วันที่ ๒๒ พ.ค. ๒๕๖๑ เวลา ๑๖.๑๕ น.

เรียน อธบ.

เพื่อโปรดพิจารณาเห็นควรมอบให้

กพข., กอจ., กพผ., สสน., สลก. ดำเนินการ

ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(นายสุจินต์ นิลประดับแก้ว)
เลขานุการกรม
๒๒ พ.ค. ๒๕๖๑

ดำเนินการตามเสนอ

(นายสุรเดช เดียวตระกูล)
อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

ประเด็นมอบหมาย/ข้อคิดเห็นของที่ประชุม	หน่วยงานรับผิดชอบ
เพิ่มเติมประเด็น ผลลัพธ์การดำเนินงานในโครงการฯ โดยให้ยกตัวอย่างสหกรณ์และภาคเอกชนที่เข้าไปสนับสนุนในแต่ละภูมิภาคให้ชัดเจน	
๕. การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน ๑) ปัญหาสำคัญของการรับรองมาตรฐาน GAP คือ การเข้าร่วมเพื่อให้ผลผลิตได้ให้การรับรองมาตรฐาน GAP เนื่องจากการตรวจรับรองมีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมที่เกษตรกรต้องจ่ายเอง แต่ราคาขายผลผลิตไม่เพิ่มขึ้นจากราคาผลผลิตทั่วไป ทำให้ไม่มีแรงจูงใจ กษ. ควรเปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยเข้าร่วมโครงการฯ ด้วย ๒) ขอให้สนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจ โดยวางแผนเป็นขั้นตอนและดูแลผลกระทบที่อาจเกิดกับการบริการประชาชน ๓) การประกาศใช้ตามแผนการถ่ายโอนภารกิจ ควรทำประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นจากเกษตรกรและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย	มกอช.
๖. เพื่อให้เกิดประโยชน์ในงาน กษ. อย่างสูงสุด ในการประชุมคณะทำงานติดตามงานของ กษ. เพื่อติดตามความคืบหน้างานตามแผนงาน/โครงการสำคัญของ กษ. ขอให้ สศก. ติดตามเชิงผลงานและการประเมินเชิงผลสัมฤทธิ์ (Outcome) ที่มีการดำเนินการของโครงการนั้นๆ ด้วย	สศก.
๗. ในการจัดทำข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการสำคัญทั้ง ๑๕ โครงการ เพื่อนำเสนอต่อ รมว. กษ./รมช. กษ. ขอให้ สศก. และ สป.กษ. จัดทำข้อมูลในลักษณะบทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary) ด้วย โดยมีเนื้อหาที่สั้น กระชับ เข้าใจง่าย และจัดรูปแบบเนื้อหารายงานให้เป็นรูปแบบเดียวกัน	สศก./สป.กษ.

รายละเอียดปรากฏตามรายงานการประชุมที่แนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นายอภินันท์ ชื่อธานุวงศ์)
เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงานการประชุมคณะทำงานติดตามงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๑
วันอังคารที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๑๓๔ ชั้น ๓

รายชื่อคณะทำงานที่เข้าร่วมประชุม

๑. นายอภินันท์ ชื่อธานุวงศ์	เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานคณะทำงาน
๒. นางกุลรัศมิ์ อนันต์พงษ์สุข	ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	คณะทำงาน
๓. นายดุลยเดช วัชรสินธุ์	ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	คณะทำงาน
๔. ผศ.ดร.ศุภฤกษ์ สุขสมาน	คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	คณะทำงาน
๕. นายพีรพันธ์ คอทอง	ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	คณะทำงาน
๖. นางสาวเสริมสุข สลักเพ็ชร	เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	คณะทำงาน
๗ นายปราโมทย์ ยาใจ	รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน แทนอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	คณะทำงาน
๘. นายอัชฌา สุวรรณนิตย์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาสหกรณ์ภาคการเกษตรและกลุ่มเกษตรกร แทนอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	คณะทำงาน
๙. นายครรชิต สุขเสถียร	ผู้อำนวยการสำนักบริหารกองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร และรับเรื่องร้องเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	คณะทำงาน
๑๐. นางสาวอุษา โทณผลิน	ผู้อำนวยการส่วนนโยบายและแผนพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ด้านการเกษตร แทนเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงาน และเลขานุการ
๑๑. นายธิติ โลหะปิยะพรรณ	ผู้อำนวยการสำนักแผนงานโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	คณะทำงานและ ผู้ช่วยเลขานุการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายอภินันท์ ชื่อธานุวงศ์) ประธานคณะทำงานติดตามงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) ได้สอบถามประเด็นสำคัญตามที่ได้มีการมอบหมายในการประชุมคณะทำงานฯ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ จากผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ ในฐานะผู้ช่วยฝ่ายเลขานุการคณะทำงาน และประธานได้มอบหมายให้มีการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

๑) โครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตร (กสก.) เป็นเจ้าภาพหลัก และมีหน่วยงานร่วมบูรณาการ ๖ หน่วยงาน ดังนั้น การนำเสนอผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมผู้บริหารระดับสูงของ กษ. ควรจะเพิ่มการนำเสนอในภาพรวมและเชื่อมโยงไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถเห็นภาพชัดเจนมากขึ้น

๒) โครงการเกษตรอินทรีย์ ขอให้เพิ่มการให้ความสำคัญกับเครือข่ายหมอดินอาสาด้วย ซึ่งส่วนใหญ่ วก. จะนำเสนอในมิติของทางราชการว่าแต่ละหน่วยงานมีผลการดำเนินการอย่างไร แต่ยังไม่มีการกล่าวถึงความเชื่อมโยงงานของ กษ. กับเครือข่ายชาวบ้านในพื้นที่ ทำให้เครือข่ายชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างไร

๓) ให้ กสก. จัดทำข้อมูลผลการดำเนินการโครงการส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าและการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงาน ปี ๒๕๖๑ เสนอต่อ รมว. กษ. โดยผ่าน รมช. กษ. (นายลักษณ์ วจนานวัช) ขอให้สำนักแผนงานและโครงการพิเศษช่วยติดตามเรื่องนี้ด้วย

๔) เพื่อให้ผู้บริหารหน่วยงานรับรู้การแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในการประชุม รวมทั้งได้รับทราบประเด็นมอบหมายจากที่ประชุมคณะทำงานติดตามงานของ กษ. ขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการยกร่างหนังสือเพื่อให้ท่านประธานคณะทำงานฯ ได้ลงนามถึงอธิบดีแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งประเด็นมอบหมาย/ประเด็นข้อคิดเห็นที่ได้จากการประชุมคณะทำงานแต่ละครั้งด้วย

<u>มติที่ประชุม</u> **๑) รับทราบ โดยให้ฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งประเด็นไปยัง กสก. วก. และ กสส. เพื่อดำเนินการตามประเด็นที่ประธานมอบหมายข้อ ๑) – ๓)**

๒) รับทราบและถือปฏิบัติตามประเด็นมอบหมายข้อ ๔)

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุมคณะทำงานติดตามงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๑ เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑

ผู้อำนวยการสำนักแผนงานโครงการพิเศษ สป.กษ. ในฐานะคณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ นำเสนอรายงานผลการประชุมคณะทำงานติดตามงานของ กษ. ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ซึ่งไม่ปรากฏว่า มีคณะทำงานท่านใดขอแก้ไขรายงาน

<u>มติที่ประชุม</u> **รับรองรายงานการประชุมคณะทำงานติดตามงานของ กษ. ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๑ เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑**

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องการติดตามงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๓.๑ การติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน งาน/โครงการ ปีงบประมาณ ๒๕๖๑

๑) บริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-map)

นายกิตติบันทร์ วรอนุวัฒนกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (พด.) นำเสนอโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ซึ่งจากการวิเคราะห์พื้นที่ทำการผลิตไม่เหมาะสม (N) ทั้งหมดมีจำนวน ๑๔.๕๒ ล้านไร่ พืชที่เป็นปัญหาหลัก ได้แก่ ข้าว ๘.๕๔ ล้านไร่ ยางพารา ๓.๘๔ ล้านไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๐.๕๒ ล้านไร่ และ มันสำปะหลัง ๐.๔๑ ล้านไร่ โดยได้กำหนดแผนในระยะต่างๆ ดังนี้ (๑) แผนทางเลือกที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนของแผน ๒๐ ปี (๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) เป้าหมาย ๖ ล้านไร่ (๒) แผนทางเลือกที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนของแผน ๕ ปี (๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) เป้าหมาย ๑.๕ ล้านไร่ และ (๓) แผนทางเลือกที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนของแผน ๑ ปี (๒๕๖๑) เป้าหมาย ๐.๓ ล้านไร่

ผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ใน<u>ปี ๒๕๕๙</u> ปรับเปลี่ยนแล้ว ๓๒,๖๑๘ ไร่ เกษตรกร ๑๐,๕๐๒ ราย ใน ๕๙ จังหวัด และใน<u>ปี ๒๕๖๐</u> ปรับเปลี่ยนแล้ว ๑๕๗,๗๐๑ ไร่ เกษตรกร ๓๐,๔๔๔ ราย ใน ๕๓ จังหวัด รวมปรับเปลี่ยนแล้ว ๑๙๐,๓๑๙ ไร่

เกษตรกร ๔๐,๙๔๖ ราย และในปี ๒๕๖๑ มีแผนปรับเปลี่ยน ๒๕๕,๙๕๖ ไร่ งบประมาณ ๑๒๑.๔๒ ล้านบาท มีหน่วยงานร่วมดำเนินการ ๑๐ หน่วยงาน ได้แก่ กรมประมง (กป.) กรมปศุสัตว์ (ปศ.) กรมวิชาการเกษตร (วก.) กสก. กสส. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (ตส.) กรมหม่อนไหม (มม.) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) การยางแห่งประเทศไทย (กยท.) และ พด. โดยในส่วนของ พด. นั้น กำหนดเป้าหมายในการปรับเปลี่ยนข้าวเป็นเกษตรผสมผสาน/พืชเศรษฐกิจ จำนวน ๙๓,๑๕๐ ไร่ งบประมาณ ๔๗.๔๖ ล้านบาท แบ่งเป็น (๑) การปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าวเพื่อทำการเกษตรผสมผสานจากบ่อน้ำ เป้าหมาย ๔๕,๔๔๑ ไร่ ดำเนินการแล้ว ๑๗,๖๙๑ ไร่ และ (๒) การปรับเปลี่ยนจากพื้นที่ผลิตพืชเดิมเป็นสินค้าชนิดใหม่ที่เหมาะสม เป้าหมาย ๔๗,๕๐๙ ไร่ ดำเนินการแล้ว ๑๖,๖๖๖ ไร่ รวมดำเนินการแล้วทั้งสิ้น ๓๔,๓๕๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๘๘ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ เม.ย ๒๕๖๑) ซึ่งปัจจุบันยังไม่ถึงช่วงฤดูการเพาะปลูก การดำเนินการส่วนใหญ่จึงเป็นเรื่องของการเตรียมการ เช่น การคัดเลือกเกษตรกรเพื่อเข้าร่วมโครงการ การชี้แจงรายละเอียดโครงการ ฯลฯ คาดว่าเมื่อถึงฤดูการเพาะปลูกจะมีการปรับเปลี่ยนที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ พื้นที่ในการปรับเปลี่ยนส่วนใหญ่จะกระจัดกระจายยังไม่ได้รวมเป็นแปลงใหญ่ เนื่องจากโครงการนี้ดำเนินการตามความสมัครใจของเกษตรกร โดยยังมีเกษตรกรที่ยืนยันจะปลูกข้าวถึงแม้จะอยู่ในพื้นที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากยังต้องการปลูกเพื่อบริโภค นอกจากนี้ ได้มีการพัฒนาเป็นระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online) และแอปพลิเคชันเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกบนสมาร์ทโฟน (Agri-Map Mobile) ซึ่งยังมีข้อจำกัดในเรื่องฐานข้อมูลและองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีของเกษตรกร

นางพนิดา โตพ่วง ผู้อำนวยการส่วนประเมินผลแผนพัฒนาการเกษตร ศูนย์ประเมินผล สศก. ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-map) ในปีที่ผ่านมา พบว่า การดำเนินงานของโครงการนี้ ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการ ซึ่งเกษตรกรบางส่วนยังยืนยันที่จะปลูกพืชชนิดเดิม เนื่องจากเกษตรกรความความรู้ความชำนาญในการผลิตสินค้าชนิดใหม่ ทำให้ขาดความมั่นใจและไม่ยอมรับในการปรับเปลี่ยน นอกจากนี้ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอาจจะถอนตัวกลับไปปลูกพืชชนิดเดิมหากราคาของผลผลิตที่เคยปลูกสูงขึ้น จึงทำให้เกิดปัญหาที่จะดำเนินการให้ได้ตามพื้นที่เป้าหมาย

ประธานได้ยกตัวอย่างปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการปรับปรุงนาร้างปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งภายหลังจากที่มีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมันตามความต้องการ ส่งผลให้เกษตรกรที่ยังปลูกข้าวในพื้นที่ข้างเคียงนั้น ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ เนื่องจากปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่ต้องการน้ำมาก ทั้งนี้ เป็นผลจากการดำเนินการตามความต้องการของเกษตรกร ซึ่งทำให้เกิดปัญหาด้านการเกษตรกรที่แก้ไม่แล้วจบ ดังนั้น เมื่อ กษ. มีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างชัดเจนแล้วว่า พื้นที่ไหนควรจะปลูกพืชอะไร ภาครัฐก็ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เต็มที่เพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่เกษตรกร ทั้งนี้ หากเป็นเกษตรกรรายย่อย อาจขอให้เกษตรกรใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งทำการเกษตรแบบผสมผสานควบคู่ไปด้วย เพื่อลดความเสี่ยง ส่วนเกษตรกรรายใหญ่จะสนับสนุนให้ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีความเหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่

ข้อคิดเห็นที่ประชุม

ประธานและที่ประชุมคณะทำงานฯ ได้สอบถามข้อมูลเชิงลึก ทั้งในเรื่องที่มาของพื้นที่เป้าหมาย แผนการดำเนินงานของ พด. วิธีการบูรณาการของหน่วยงานสนับสนุน ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งที่ประชุมคณะทำงานได้มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่สำคัญ เพื่อให้ พด. พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑) เพื่อให้การบริหารจัดการโครงการบรรลุเป้าหมายในเชิงนโยบายตามที่รัฐบาลและ กษ. กำหนด อาจจะจะต้องเปลี่ยนระบบการบริหารจากการกำหนดล่างขึ้นบน (Bottom Up) เป็นกำหนดจากบนลงล่าง (Top Down) โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องกำหนดมาตรการและสนับสนุนสิ่งจูงใจให้แก่เกษตรกรอย่างเต็มที่ พร้อมกับการให้ข้อมูลเชิงวิชาการที่แสดงถึงผลตอบแทนที่เกษตรกรจะได้รับ โดยหากเป็นเกษตรกรรายย่อย อาจขอให้เกษตรกรใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งทำการเกษตรแบบผสมผสานควบคู่ไปกับการปลูกพืชตามโครงการฯ ด้วย เพื่อลดความเสี่ยง ส่วนเกษตรกรรายใหญ่จะสนับสนุนให้ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีความเหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่

๒) ในการดำเนินการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมโดยใช้ Agri-Map เป็นเครื่องมือ เป็นการใช้เครื่องมือเชิงภูมิสารสนเทศซึ่งเป็นข้อมูลทางกายภาพ แต่เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงในหลากหลายมิติ ทุกภาคส่วนได้เข้าใจและรับรู้ถึงความสำคัญของการดำเนินงานตามโครงการฯ นี้ ควรพิจารณาเพิ่มเติมการใช้เครื่องมือในมิติด้านสังคมร่วมด้วย เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของเครือข่ายเกษตรกรหรือประชาสังคม ทั้งนี้ ข้อมูลจะต้องมีความถูกต้อง แม่นยำ เพื่อไม่ก่อให้เกิดปัญหาเมื่อนำไปใช้ปฏิบัติจริง และมีการอัพเดทข้อมูลให้เป็นปัจจุบันตลอดเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เกษตรกร

๓) ควรมีการใช้เครือข่ายหมอดินอาสาในแต่ละพื้นที่ เข้ามาช่วยในการขับเคลื่อนโครงการฯ ซึ่งจะทำให้สามารถเข้าถึงเกษตรกรได้ดียิ่งขึ้น และควรมีการอบรมให้ความรู้ สร้างขวัญและกำลังใจแก่หมอดินอาสาเพื่อพัฒนาให้เป็นเครือข่ายหมอดินอาสาที่มีความเข้มแข็ง มีจิตอาสาที่พร้อมจะช่วยเหลือชุมชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ขอให้เพิ่มการใช้ประโยชน์จากชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (Test Kits) ให้มากขึ้น ซึ่งควรจะแจกจ่ายไปยังสหกรณ์การเกษตรและหมอดินอาสาทั่วประเทศ

๔) การจัดลำดับเนื้อหาการนำเสนอผลการดำเนินงานโครงการการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) อาจเริ่มจากเป้าหมายใน ๒๐ ปี ผลการดำเนินงานปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๑ ทั้งในเรื่องงบประมาณและมาตรการจูงใจต่างๆ สรุปผลการปรับเปลี่ยนในพื้นที่ไม่เหมาะสมปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๑ และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน (หากมี)

<u>มติที่ประชุม</u> **มอบหมายให้ พด.พิจารณาดำเนินการตามข้อคิดเห็นของที่ประชุม**

๒) การพัฒนาสถาบันเกษตรกรรูปแบบประชารัฐ

ผู้อำนวยการกองพัฒนาสหกรณ์ภาคการเกษตรและกลุ่มเกษตร (นายอัชฌา สุวรรณนิตย์) นำเสนอ โครงการพัฒนาสถาบันเกษตรกรรูปแบบประชารัฐ <u>มีวัตถุประสงค์</u>เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกรด้วยกลไกประชารัฐโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน สหกรณ์ และหอการค้า โดย<u>กลุ่มเป้าหมาย</u> คือ สหกรณ์ภาคการเกษตรระดับอำเภอ จำนวน ๘๗๘ สหกรณ์ <u>งบประมาณ</u> ๑๑.๐๐๔๗ ล้านบาท ดำเนินการและใช้งบประมาณแล้วกว่า ๗ ล้านบาท <u>แหล่งงบประมาณ</u>มาจากแผนงานพื้นฐานด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนลดความเหลื่อมล้ำและสร้างการเติบโตจากภายในกิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ซึ่งรูปแบบประชารัฐเกี่ยวข้องกับภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา สหกรณ์ และประชาชนทั่วไป โดยหลักการตามนโยบายของ รมว.กษ. คือ "ต่อ เติม แต่ง" ซึ่งแผนการดำเนินการของโครงการเดิม คือ การพัฒนาสหกรณ์ภาคการเกษตรระดับอำเภอ พัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์ภาคการเกษตรระดับอำเภอ (๑ อำเภอ

๑ สหกรณ์ภาคการเกษตร) ให้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก และหอการค้าสนับสนุนและแนะนำสหกรณ์การเกษตร โดยเติมให้ภาครัฐ ภาคเอกชน หอการค้า และสถาบันการศึกษา ร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการ เช่น การพัฒนามาตรฐาน GAP ISO การแปรรูป การสร้างมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ รวมถึงมาตรฐาน ที่เกี่ยวข้องกับเกษตรอินทรีย์ เพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าและส่งเสริมช่องทางการตลาด เช่น จำหน่ายผ่าน Facebook และ Website ของแต่ละสถาบัน กำหนดแผนการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรรูปแบบประชารัฐ ระยะเวลา ๔ ปี เป้าหมาย ๘๗๘ สหกรณ์ ในปี ๒๕๖๐ ดำเนินการแล้ว ๖๔ สหกรณ์ ปี ๒๕๖๑ เป้าหมาย ๓๐๐ สหกรณ์ ปี ๒๕๖๒ เป้าหมาย ๓๐๐ สหกรณ์ และปี ๒๕๖๓ เป้าหมาย ๒๑๔ สหกรณ์ โดยบางจังหวัดหอการค้าจะเข้ามาสนับสนุนมากกว่า ๑ สหกรณ์ ซึ่งให้สหกรณ์ที่ดำเนินการแล้วเป็นต้นแบบที่มีความเข้มแข็ง

ความก้าวหน้าการดำเนินงานการพัฒนาสถาบันเกษตรกรรูปแบบประชารัฐ โดยพัฒนาสถาบันเกษตรกรด้วยกลไกประชารัฐ จากเป้าหมายปี ๒๕๖๑ จำนวน ๓๐๐ แห่ง โดยมีผลลัพธ์จากการดำเนินงาน ดังนี้ (๑) พัฒนาสหกรณ์ภาคการเกษตรเป็นองค์กรหลักระดับอำเภอ ๒๔๖ แห่ง (๒) พัฒนาผลิตภัณฑ์ ขยายช่องทางการตลาด สร้างมูลค่าเพิ่มภายใต้ความร่วมมือกับหอการค้า ๘๗ แห่ง (๓) พัฒนาช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้น ๕๕ แห่ง (๔) พัฒนาผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์ได้รับการแปรรูป/สร้างมูลค่าเพิ่ม ๕๐ แห่ง (๕) ผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์ได้รับการพัฒนาคุณภาพ/รับรองมาตรฐาน ๒๘ แห่ง และ (๖) งบประมาณที่เบิกจ่าย ๖,๙๗๓,๕๓๖ บาท

ผู้อำนวยการกองพัฒนาสหกรณ์ภาคการเกษตรและกลุ่มเกษตร (นายอัชฌา สุวรรณนิตย์) ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ก่อนเข้าไปสนับสนุนสหกรณ์ กสส. มีการสำรวจจุดแข็งและจุดอ่อนของสหกรณ์ในแต่ละอำเภอ เพื่อให้การสนับสนุนของแต่ละภาคส่วนตรงตามวัตถุประสงค์ หากสหกรณ์มีจุดอ่อนด้านการตลาดหรือการบริหารจัดการ ภาคเอกชนและหอการค้าเป็นหน่วยงานที่ให้คำแนะนำและแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งอาจต้องใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ แต่สหกรณ์บางแห่งไม่เข้าร่วมโครงการ แต่หอการค้าเข้าไปทำความเข้าใจเพื่อสร้างการรับรู้ และสนับสนุนให้เกิดความมั่นใจด้านการตลาด ปัจจุบันหอการค้าเข้าร่วมสนับสนุนสหกรณ์ร้อยละ ๖๐ แต่ในช่วงหลังพบปัญหาคือ หอการค้า นำสินค้าเข้ามาขายที่สหกรณ์ ซึ่งไม่ใช่วัตถุประสงค์ของโครงการจึงต้องมีการชี้แจงกับหอการค้าอีกครั้ง

ข้อคิดเห็นที่ประชุม

ประธานและที่ประชุมคณะทำงานฯ ได้สอบถามแผนการดำเนินงานและวิธีการบูรณาการของหน่วยงานสนับสนุน ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งที่ประชุมคณะทำงานได้มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่สำคัญ เพื่อให้ กสส.. พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑) ขอให้มีการจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล Supply Chain ให้มีความชัดเจน ตั้งแต่ระดับฟาร์มจนกระทั่งปลายทาง เพื่อให้ตรวจสอบย้อนกลับแหล่งที่มาของผลผลิตได้

๒) ในขั้นตอนการดำเนินโครงการ ซึ่งมีการวิเคราะห์ศักยภาพสหกรณ์แต่ละแห่ง ขอให้วิเคราะห์หาจุดอ่อนตั้งแต่กระบวนงานและคน ทั้งการจัดการ การแปรรูป บรรจุภัณฑ์ เพื่อภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และหอการค้า จะมีข้อมูลมาร่วมกันวางแผนหรือสนับสนุนได้อย่างถูกต้อง และควรมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้สามารถช่วยแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที หากแผนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

๓) ในการนำเสนอผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมผู้บริหารระดับสูงของ กษ. ซึ่งมี รมว. กษ. เป็นประธาน ขอให้ กสส. เพิ่มเติมประเด็น ผลลัพธ์การดำเนินงานในโครงการฯ โดยให้ยกตัวอย่างสหกรณ์และภาคเอกชนที่เข้าไปสนับสนุนในแต่ละภูมิภาคให้ชัดเจน

<u>มติที่ประชุม</u> **มอบหมายให้ กสส. พิจารณาดำเนินการตามข้อคิดเห็นของที่ประชุม**

๓) การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน

นางสาวเสริมสุข สลักเพ็ชร เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ นำเสนอโครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน ในฐานะที่ มกอช. เป็นเจ้าภาพเรื่อง มาตรฐาน GAP ซึ่งการตรวจรับรอง GAP ในแหล่งผลิตพืช (ผัก/ผลไม้) ในปี ๒๕๖๐ เป้าหมาย ๙๑,๗๗๗ ฟาร์ม และเกษตรกร ๖๓,๖๓๗ ราย ขณะนี้ดำเนินการแล้ว ๔๑,๐๓๒ ฟาร์ม เกษตรกร ๓๕,๘๖๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๑๒ ฟาร์มสัตว์น้ำ เป้าหมาย ๓๒,๔๔๔ ฟาร์ม ดำเนินการแล้ว ๒๑,๑๘๑ ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๐๘ ฟาร์มปศุสัตว์ เป้าหมาย ๑๖,๓๔๓ ฟาร์ม ขณะนี้ดำเนินการแล้ว ๔๑,๐๓๒ ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๑๖ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑) ในส่วนนี้ไม่มีการนำเสนอเรื่องของกรมการข้าว เนื่องจากเรื่องข้าวไม่ได้จัดอยู่ในงบการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน แต่จัดอยู่ในโครงการผลิตและตลาดข้าวครบวงจร ของ กข. งบประมาณ ๑๒ ล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาบุคลากร ผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๖๑ ของหน่วยงาน กษ. ทั้งหมด ๗ หน่วยงาน ได้แก่ ปศ. กป. วก. กข. มม. กสก. และ มกอช. โดยงบที่ได้รับจัดสรร ๑,๒๗๒ ล้านบาท ขณะนี้ ผลการเบิกจ่ายจากภาพรวมคิดเป็นร้อยละ ๔๔.๖๗ ขณะที่ซึ่งเดือน พ.ค. เป้าหมายการเบิกจ่ายของรัฐบาล กำหนดร้อยละ ๖๗ ปัญหาที่การผลิกจ่ายยังไม่เป็นไปตามเป้ามหาย เนื่องจาก การดำเนินการของบางหน่วยงานกรมยังไม่สามารถดำเนินการได้ เช่น กข. ช่วงเวลาในการตรวจรับรองเป็นช่วงปลายปี ต้องรอข้าวออกรวงและช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ขณะนี้ดำเนินการเตรียมความพร้อมของเกษตรกรและดำเนินการตรวจในเบื้องต้น และ มม. ขณะนี้ยังไม่สามารถดำเนินการได้ จึงต้องรอช่วงเวลาในการประเมิน ในส่วนของ กสก. ได้รับจัดสรร ๑๓๕ ล้านบาท แต่การเบิกจ่ายต่ำ เนื่องจาก กสก. ไม่ได้เป็นผู้ตรวจรับรองแต่ต้องเตรียมความพร้อมของเกษตรกร เพราะอำนาจหน้าที่ คือ เป็นที่ปรึกษาให้เกษตรกรและเตรียมความพร้อมเกษตรกร ขณะนี้อยู่ระหว่างเตรียมความพร้อม ดังนั้น หน่วยงานส่วนใหญ่เป็นด้านพืช จึงต้องผ่านการตรวจรับรองจาก วก.

จากที่มติ ครม. ปี ๒๕๕๓ ให้ กษ. มีการถ่ายโอนภารกิจการตรวจประเมินและการรับรองของ กษ. ซึ่ง กษ. มีการถ่ายโอนภารกิจแล้วบางส่วน ได้แก่ การตรวจรับรอง GAP การตรวจโรงงาน การถ่ายโอนห้องปฏิบัติการตรวจรับรองการส่งออก แต่ปัญหาที่พบในการถ่ายโอนการตรวจรับรอง GAP คือ การตรวจรับรองจากภาคเอกชนจะมีค่าใช้จ่าย ซึ่งในส่วนนี้ผู้ใช้บริการจะต้องออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด ดังนั้น มกอช. จึงทำการศึกษาเรื่อง GAP โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับ ๔ กรม ได้แก่ วก. กข. กป. และ ปศ. ซึ่งเป็นผู้ที่ต้องถ่ายโอนภารกิจการตรวจรับรอง หรือ IB (Inspection Body) ละ มกอช. เกี่ยวข้องในฐานะเป็นผู้รับรองระบบงาน หรือ CB (Certification Body) โดย มกอช. ได้ทำการศึกษา และพบว่า ต้องเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร เช่น องค์การมหาชน และเงินจะมาจากการจัดตั้งกองทุนเพื่อตรวจสอบรับรองมาตรฐาน หากเรื่องเสนอเข้า ครม. ต้องมี พ.ร.บ. ซึ่ง มกอช. ได้ดำเนินการจัดทำและตรวจรับงานเมื่อวันที่ ๑๐ พ.ค. ๒๕๖๑ ซึ่งมีการดำเนินการจัดตั้งกองทุนฯ ดังนี้ มิ.ย. ๒๕๖๑ เสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนการถ่ายโอนภารกิจฯ กษ. ก.ค. ๒๕๖๑ เสนอ ก.พ.ร. ก.ย. ๒๕๖๑ เสนอคณะกรรมการกลั่นกรองการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนผ่านกรมบัญชีกลาง ต้นปี ๒๕๖๒ เสนอ ครม. เพื่ออนุมัติหลักการ กลางปี ๒๕๖๒ เสนอคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา และเสนอ สนช.

มกอช. ได้ทำการศึกษาปัญหาอย่างครบวงจร จากนโยบายภาครัฐกำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจจึงต้องมีหน่วยงานที่เข้ามารับผิดชอบ เมื่อถ่ายโอนภารกิจแล้ว วก. กข. กป. ปศ. ต้องทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการทำงานของภาคเอกชนแทนการการตรวจรับรอง รวมถึงต้องตรวจรับรองความปลอดภัยด้วย ในส่วนนี้ มกอช. ได้ทำความเข้าใจร่วมกับหน่วยงานแล้ว ดังนั้น เมื่อถ่ายโอนภารกิจให้เอกชนแล้ว มกอช. ต้องเพิ่มเจ้าหน้าที่ทั้ง CB และ IB ดังนี้ <u>การตรวจติดตามหน่วยรับรอง (CB)</u> ๙ หน่วย แบ่งเป็น ขอบข่าย GAP ด้านพืช ๖ หน่วย ขอบข่าย GAP ด้านประมง ๓ หน่วย ขอบข่ายพืชอินทรีย์/ข้าวอินทรีย์ ๓ หน่วย <u>การตรวจติดตามหน่วยตรวจ (IB)</u> ๖ หน่วย แบ่งเป็น ขอบข่าย GAP ด้านพืช ๖ หน่วย ขอบข่าย GAP ด้านประมง ๑ หน่วย ขอบข่าย GAP ด้านปศุสัตว์ ๒ หน่วย การขยายขอบข่ายการตรวจรับรอง GAP ด้านพืช แบ่งเป็น CB ๑ หน่วย และ IB ๑ หน่วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าบุคลากรเพิ่มขึ้นไม่มาก แต่เพิ่มขอบข่ายการทำงานให้ครอบคลุมทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ พืช ปศุสัตว์ และประมง คือ สามารถทำได้อย่างครบวงจร นอกจากนี้ต้องเพิ่มผู้ตรวจสอบ เพื่อทำงานไปพร้อมกันในทุกขั้นตอน ซึ่ง มกอช. เริ่มมีการร่วมพูดคุยกับมหาวิทยาลัยบางแห่งเพื่อเข้าให้ความรู้นักศึกษา ซึ่งในอนาคตอาจมีหลักสูตร IFOAM จาก มกอช. เพื่อรองรับการทำงานจากภาคเอกชน ดังนั้น ขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจจะสำเร็จต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งองค์กรที่รับผิดชอบ หน่วยตรวจและบุคลากรที่เข้ารับการตรวจ ทั้งนี้ การจัดตั้งกองทุนและองค์กรที่เข้ามาดูแล ต้องมี พ.ร.บ. หากนำเสนอ ก.พ.ร. ต้องมีข้อมูลครบถ้วน รวมถึงรายละเอียดแหล่งที่มาของเงินทุน เพื่อให้การตรวจสอบรับรองมีความน่าเชื่อถือและสามารถติดตามได้

หลังจากที่การถ่ายโอนภารกิจเสร็จสิ้น ภาครัฐไม่มีการตรวจรับรองแล้ว โดยให้ผ่านเอกชนทั้งหมด แต่ในส่วนที่เป็นมาตรฐานบังคับ ภาครัฐยังคงต้องตรวจรับรอง แต่หากเป็นมาตรฐานที่เกษตรกรสมัครใจ เช่น GAP เป็นหน้าที่ของเอกชนในการดำเนินการตรวจรับรอง ซึ่งได้ระบุไว้ใน พ.ร.บ. เรียบร้อยแล้ว มาตรฐานที่ภาครัฐต้องตรวจรับรองเป็นหน้าที่ของ วก. ปัจจุบันถ่ายโอนภารกิจไปแล้วบางส่วน และมีการกำหนดว่าภายในกี่ปีเอกชนต้องรับงานให้หมด ซึ่งหลังจากถ่ายโอนเสร็จสิ้น พืช ปศุสัตว์ ประมง จะรวมหมดในหน่วยงานเดียว

นอกจากนี้ เพื่อให้คณะทำงานเกิดความเข้าใจที่ชัดเจนในมาตรฐานต่างๆ ของสินค้าต่างๆ เลขาธิการ มกอช. ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม ดังนี้

มาตรฐาน Q การส่งเสริมและการควบคุมสินค้า Q/Organic Thailand Q restaurant คือ ร้านอาหารที่ใช้วัตถุดิบสินค้า Q และ Q Modern Trade หมายถึง สินค้าเกษตรที่ได้การรับรองมาตรฐาน GAP มีการใช้เครื่องหมายถูกต้อง ทำให้มั่นใจว่าไม่ได้เป็นการหลอกลวงผู้บริโภค และสถานที่จำหน่ายสินค้าอินทรีย์ จะเป็นสถานที่ที่ได้รับรองมาตรฐานจากประเทศไทยหรือต่างประเทศ

มาตรฐานที่ มกอช. รับผิดชอบ ส่วนใหญ่เป็นมาตรฐาน GAP ซึ่งภาครัฐจะใช้ มกษ. เป็นหลัก ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง ประกาศใช้โดย กษ. ในราชกิจจานุเบกษา ขณะที่ประกาศมีคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรของ กษ. แล้ว ซึ่งการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์มี ๒ แบบ ได้แก่ <u>แบบที่ ๑ การตรวจรับรองโดยใช้บุคคลที่ ๓</u> เข้าตรวจสอบ เป็นหน่วยตรวจรับรองพิเศษจาก วก. กข. กป. ปศ. ที่เป็น CB จะใช้มาตรฐาน มกษ. เป็นพืชอินทรีย์ ประมงอินทรีย์ และปศุสัตว์อินทรีย์ และ <u>แบบที่ ๒ PGS</u> เป็นการตรวจรับรองแบบมีส่วนร่วม คือ ทั้งผู้ซื้อและผู้ผลิตมีส่วนร่วมในการตรวจรับรอง โดยเลือกมาตรฐานในการตรวจได้เอง แต่ส่วนใหญ่จะใช้ IFOAM ในการตรวจรับรอง เนื่องจากเป็นมาตรฐานจากต่างประเทศ ซึ่งมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทยใช้ระบบ PGS แต่จะใช้ในพืชอื่น เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง และใช้มาตรฐาน มกษ. ในการตรวจสอบ ดังนั้น ระบบการตรวจแบบ PGS จะเลือกใช้มาตรฐานเข้าตรวจสอบได้ ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐที่ใช้ มกษ.

ได้แก่ ส.ป.ก. แลพ พ.ด. ดังนั้น ระบบ PGS ไม่ใช่มาตรฐานแต่เป็นวิธีการตรวจรับรอง จะใช้ได้กับมาตรฐาน มกษ. ซึ่งขณะนี้ คนที่ใช้ มกษ. คือ ส.ป.ก. พ.ด.

GAP มกษ. ที่ กษ. ใช้ตรวจรับรองเป็น National GAP ซึ่งเป็นมาตรฐานภาครัฐ ส่วน Thai GAP, Euro GAP, Global GAP เป็นมาตรฐานเอกชน ส่วนใหญ่ US GAP หรือ Global GAP ที่พูดถึงมักมีคนไทยนำมากล่าวอ้างว่า หากมีการทำ Global GAP จะสามารถขายสินค้าในยุโรปได้ ขณะนี้ National GAP ของไทยสามารถเข้าได้กับตลาดทุกประเทศ แต่การจัดทำ Global GAP หมายถึง หากต้องการเข้าไปขายสินค้าในห้างสรรพสินค้าของสหภาพยุโรป จะต้องจัดทำ Global GAP ในส่วนของ ASEAN GAP เป็นมาตรฐานการตรวจรับรองสำหรับ ๑๐ ประเทศในภูมิภาค ASEAN ซึ่งไทยเป็นหนึ่งในประเทศหลัก ปฏิญญา ASEAN ระบุไว้ว่าทุกประเทศควรนำ ASEAN GAP มาใช้เป็นมาตรฐานในการตรวจรับรองกับประทศของตน ในกณณีที่ประเทศนั้นมีมาตรฐานใช้อยู่แล้ว อาจเอา ASEAN GAP บางข้อเข้ามาเพิ่มเติม ในกรณีที่ไม่มี GAP เป็นของตนเอง ให้นำ ASEAN GAP ไปใช้เป็น National GAP การตรวจรับรองของประเทศไทย หรือ Thai GAP ไม่มีความต่างตากจาก ASEAN GAP มากนัก

ข้อคิดเห็นที่ประชุม

ประธานและที่ประชุมคณะทำงานฯ ได้สอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนมาตรฐานทั่วไปกับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ซึ่งที่ประชุมคณะทำงานได้มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่สำคัญ เพื่อให้ มกอ.ช พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑) ปัญหาสำคัญของการรับรองมาตรฐาน GAP คือ การเข้าร่วมเพื่อให้ผลผลิตได้ให้การรับรองมาตรฐาน GAP เนื่องจากการตรวจรับรองมีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมที่เกษตรกรต้องจ่ายเอง แต่ราคาขายผลผลิตไม่เพิ่มขึ้นจากราคาผลผลิตทั่วไป ทำให้ไม่มีแรงจูงใจ กษ. ควรเปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยเข้าร่วมโครงการฯ ด้วย

๒) ในการถ่ายโอนภารกิจ โดยมีการจัดตั้งองค์กรพิเศษ จะช่วยให้การทำงานสำเร็จ แต่ขอให้วางแผนการออกใบรับรองสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพในระยะยาว ด้วย เนื่องจาก ปัจจุบัน การออกใบรับรองยังไม่ครอบคลุมชนิดสินค้าเกษตรทั้งหมด (ทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง) ซึ่งปัจจุบันการทำงาน เป็นแบบแยกส่วนตามหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน นอกจากนี้ กษ. ยังมีนโยบายสนับสนุนให้เกษตรกรทำการเกษตรผสมผสาน จึงควรปรับการทำงานให้เป็นการตรวจรับรองระบบทั้งฟาร์ม รวมถึงปัญหาการรับรองมาตรฐานที่เกษตรกรยังมองว่าเป็นความรับผิดชอบภาครัฐ ซึ่งอาจต้องมีเงินอุดหนุนในส่วนนี้ เพื่อให้เกษตรกรอยากเข้าร่วมโครงการมากขึ้น

๓) ก่อนมีการประกาศใช้ตามแผนการถ่ายโอนภารกิจ ขอให้ทำประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นจากเกษตรกรและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย

๔) ในการนำเสนอผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมผู้บริหารระดับสูงของ กษ. ขอให้ มกอช. เพิ่มเติมผังเพื่อสร้างความเข้าใจต่อที่ประชุม ในเรื่องข้อมูลมาตรฐาน เช่น GAP โดยควรเป็นการนำเสนอในภาพแรก ทั้งนี้ หากได้รับข้อมูลจาก กข. ให้นำเสนอในที่ประชุมด้วย

<u>มติที่ประชุม</u> มอบหมายให้ มกอช. พิจารณาดำเนินการตามข้อคิดเห็นของที่ประชุม

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่นๆ

ประธานคณะทำงาน ได้สอบถามระบบการรายงานโครงการสำคัญตามนโยบาย กษ.

ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ (สป.กษ.) ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ระบบการจัดทำรายงานทั้งที่เป็นโครงการไทยนิยม ยั่งยืน และตามนโยบายสำคัญ ๑๕ โครงการ กษ. กำหนดรูปแบบการรายงานแยกเป็น ๒ ลักษณะ ๑) ภาพรวมเชิงโครงการ สศก. ดำเนินการในทุกโครงการ ๒) เชิงพื้นที่ (Area) สป.กษ. ดำเนินการ เป็นภาพรวมรายจังหวัด กำหนดรายงานเป็นประจำทุกเดือน เริ่มให้หน่วยงานรายงานครั้งแรกในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๑

ประธานคณะทำงาน มอบหมายให้มีการดำเนินการ ดังนี้

๑) เพื่อให้เกิดประโยชน์ในงาน กษ. อย่างสูงสุด ในการประชุมคณะทำงานติดตามงานของ กษ. เพื่อติดตามความคืบหน้างานตามแผนงาน/โครงการสำคัญของ กษ. ขอให้ สศก. นำผลการประเมินเชิงผลสัมฤทธิ์ (Outcome) ที่มีการดำเนินการ (ปีล่าสุด) มาร่วมนำเสนอกับหน่วยงานเจ้าภาพที่รับผิดชอบโครงการฯ ด้วย

๒) ในการจัดทำข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการสำคัญทั้ง ๑๕ โครงการ เพื่อนำเสนอต่อ รมว. กษ./รมช. กษ. ขอให้ สศก. และ สป.กษ. จัดทำข้อมูลในลักษณะบทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary) ด้วย โดยขอให้เนื้อหาที่สั้น กระชับ เข้าใจง่าย และจัดเนื้อหารายงานให้เป็นรูปแบบเดียวกัน

ปิดประชุมเวลา ๑๒.๓๐ น.

นางสาวหทัยรัตน์ ชัยพิชิต	นางสาวอุษา ไทณผลิน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	ผู้อำนวยการส่วนนโยบายและแผนพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร
กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร	กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ผู้จดรายงานการประชุม	ผู้ตรวจรายงานการประชุม